

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ฤๅเป็นบุคคลประเภทหนึ่งซึ่งมีเรื่องราวปรากฏอยู่ในวรรณคดีอินเดียโบราณ มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสังคมสวรรค์และโลกมนุษย์ เรื่องราวของฤๅ มีอยู่ในวรรณคดีไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศนี้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ เรื่องราวของฤๅจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจควรแก่การศึกษาเรื่องหนึ่ง

รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา ให้ความเห็นเกี่ยวกับคำว่า ฤๅ ว่า

ฤๅ มาจาก ฤๅ แปลว่า ผู้เห็น หมายถึง การแลเห็นด้วยความรู้พิเศษ อันเกิดจากฌานสามารถแลเห็นอดีต ปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมเรียกว่า ตริกาลชฎุ แปลว่า ผู้รู้กาลทั้งสาม ... ความหมายของคำว่าฤๅที่แปลว่าผู้เห็นนั้น เป็นที่เข้าใจกันในสมัยที่เริ่มแต่งคัมภีร์ฤๅเมื่อประมาณ 4,000 ปีมาแล้ว เพราะฤๅโบราณเมื่อ 3,500-4,000 ปีมาแล้ว ได้ช่วยกันแต่งบทสวดสรรเสริญเทพเจ้าขึ้นตามภาพที่ปรากฏในฌานของตน และเสียงแห่งเทพเจ้าได้ก้องกังวาลขึ้นในหูของเขาโดยเฉพาะ ภาพที่เห็นโดยเฉพาะและเสียงที่ได้ยินโดยเฉพาะนั้นแหละคือ การบันดาลของเทพเจ้าต่าง ๆ ที่ปรากฏเฉพาะฤๅโบราณรุ่นแรกเท่านั้น ฤๅเหล่านี้จึงแต่งบทสวดสรรเสริญเทพต่าง ๆ ขึ้น โดยที่ถ้อยคำที่ใช้แต่นั้น หากใช้เป็นคำของฤๅไม่หากเป็นวณะของเทพที่ออกมาจากปากของฤๅ หรือจะกล่าวง่าย ๆ ก็คือ เทพใช้ฤๅเป็นสื่อ (medium) สำหรับถ่ายทอดบทสวดสรรเสริญ (hymn) ออกมาเพื่อมวลมนุษย์ จักได้รู้จักว่าเทพแต่ละองค์มีรูปลักษณะอย่างไร และมีคุณลักษณะตลอดจนฤทธิ์เดชอย่างไร¹

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ฤๅในยุคพระเวทเป็นเพียงผู้แต่งบทสวดสรรเสริญเทพเจ้า มิได้มีบทบาทเกี่ยวกับฤทธิ์อำนาจเหมือนในสมัยต่อมา บทบาทของฤๅมีเพิ่มขึ้นในยุค-

¹ ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา, "ฤๅ," วารสารเมืองโบราณ 5 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2522):

มหากาพย์และยุคปุราณะเป็นส่วนมาก ฤๅษีได้เกี่ยวข้องกับเทวดา มนุษย์ อสูร อัปสร และคนธรรพ์ เป็นต้น ฤๅษีในยุคนี้เปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้แต่งบทสวดในคัมภีร์ฤคเวทมาเป็นผู้นำเพื่อบุคคลอย่าง อุกฤษฏ์จนมีฤทธิ์อำนาจ สามารถบันดาลให้เป็นไปได้ตามความปรารถนา ดังนั้น เรื่องราวของฤๅษีจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจควรรู้ศึกษา แต่เนื่องจากฤๅษีมีเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่องราวของฤๅษีอัครศตยะเพียงผู้เดียว เพราะเหตุว่าฤๅษีอัครศตยะมีบทบาทในวรรณคดีสันสกฤต ตั้งแต่ยุคพระเวทจนถึงยุคปุราณะ ฤๅษีอัครศตยะเป็นผู้แต่งบทสวดบางบทในคัมภีร์พระเวท เป็นผู้ให้คำแนะนำแก่พระราม บทบาทสำคัญของฤๅษีอัครศตยะคือ การปราบปรามบุคคลที่ชั่วร้าย ฤๅษีอัครศตยะกำราบเทือกเขา วินธัยซึ่งชูยอดสูงขึ้น สร้างความปั่นป่วนวุ่นวายทั่วจักรวาล ฤๅษีอัครศตยะสั่งเทือกเขาวินธัยให้โน้มยอดลงเพื่อตนจะเดินทางข้ามไปดินแดนภาคใต้ของอินเดีย และกำชับเทือกเขาวินธัยให้ก้มหัวอยู่ เช่นนั้นจนกว่าตนจะกลับมา แต่ฤๅษีอัครศตยะก็มีได้กลับมาอีก เทือกเขาวินธัยจึงโน้มยอดลงเช่นนั้นตลอดไป² ชาวอินเดียเชื่อว่า ฤๅษีอัครศตยะยังมีอำนาจสามารถบันดาลให้มรสุมสลายตัว ทำให้ฝนหยุดตก ด้วยเหตุนี้ เรื่องราวของฤๅษีอัครศตยะจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง เพราะทำให้รู้เรื่องราวของฤๅษีซึ่งมีบทบาทในวรรณคดีสันสกฤตเป็นเวลานาน และเกี่ยวข้องกับเทวดาและวีรบุรุษในวรรณคดีสันสกฤต นอกจากนี้การศึกษาเรื่องราวของฤๅษีอัครศตยะ ทำให้รู้ถึงความเชื่อบางประการของชาวอินเดียอีกด้วย

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและรวบรวมประวัติตลอดจนบทบาทของฤๅษี

² รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนัคดา ให้ความเห็นว่า

เรื่องราวตอนนี้ถูกคล้ายคลึงกับเรื่องพระร่วงในพงศาวดารเหนือ ตอนที่พระร่วงสั่งขุนขอมที่คำคินมาโผล่ที่ลานวัดที่พระร่วงอาศัยอยู่ว่า "จงรอกอยู่นั้นเถิด" ขุนขอมที่คำคินมาก็รอกจนกลายเป็นหินไป คนไทยโบราณคงจะรู้เรื่องราวของฤๅษีอัครศตยะอยู่บ้าง เพราะฤๅษีอัครศตยะเป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดในหมู่ชนทมิฬในอินเดียใต้ และพราหมณ์ทมิฬเข้ามาอยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิช้านานแล้ว เรื่องราวของฤๅษีอัครศตยะย่อมติดตามมากับพราหมณ์ทมิฬ จึงไม่เป็นเรื่องเหลือวิสัยแต่อย่างใดที่บังเอิญเรื่องราวตอนหนึ่งของฤๅษีอัครศตยะจะถูกเปลี่ยนแปลงและเข้าไปแอบแฝงอยู่ในพงศาวดารเหนือของไทยเรา

เรื่องเดียวกัน, หน้า 76.

อักษระตามปรากฏในวรรณคดีสันสกฤต และเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อของชาวอินเดียเกี่ยวกับฤๅษีอักษระ

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติ กำเนิด นาม รูปร่างลักษณะ และบทบาทของฤๅษีอักษระ ตลอดจนความเชื่อของชาวอินเดียเกี่ยวกับฤๅษีอักษระ โดยอาศัยหลักฐานข้อมูลจากวรรณคดีสันสกฤตสมัยพระเวท มหาากาพย์ และปุราณะ และเอกสารอื่น ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของฤๅษีอักษระในวรรณคดีไทย มาไว้ในตอนที่เป็นภาคผนวก โดยอาศัยหลักฐานจากเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารภาษาสันสกฤตคือ คัมภีร์ฤๅษีอักษระ อถรรพเวท มหาภารตะ รามายณะ และอื่น ๆ
2. แปลข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับฤๅษีอักษระเป็นภาษาไทย
3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ และแยกเป็นบทตอน
4. สรุปผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้ความรู้เรื่องราวของฤๅษีอักษระในวรรณคดีสันสกฤต
2. ได้ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของชาวอินเดียที่มีต่อฤๅษีอักษระ
3. ขยายความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของฤๅษีอักษระ ที่มีกล่าวถึงในวรรณคดีไทย อาทิ เรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1